

Királymúmiák

Halhatatlanság az ókori Egyiptomban

National Geographic/Geographia Kiadó, 2008

Királyi könyv az ókor egyik legizgalmasabb magascivilizációjáról. Ó-Egyiptom kultúrája a legszebb művészet- és kultúrtörténeti albumok egyik legkeresettebb témája, és méltán az. Így még inkább értékes és izgalmas, amelyik képes újat adni ebben. Ez a gyönyörű, hatalmas kötet olyan képet kínál különleges világáról, amelyet még sohasem kaptunk. Tudományos alapossággal összeállítva, a legmodernebb kutatásokkal megalapozva, és a legjobb előadástílusban tár eléink hatalmas ívű, fókuszált áttekintést annak egyik legkülönösebb, figyelemreméltó vonulatáról. Királyi könyv azokról, akik rendkívül kifinomult gondolati és vallási rendszert alkottak, s hozzá mívesen kimunkált szervezeti és „logisztikai” rendet, hogy megvalósítsák az emberiség egyik legnagyobb álmát: meghódítsák a halhatatlanságot, legyőzzék a legyőzhetetlen ellenfelet, az Elmúlást. A fogalom minden értelmében csillogóan ékes bizonyosság arra, hogy ez sikerült is nekik – legalább úgy, hogy a nevük, hírük, szellemi és tárgyi örökségük ma is velünk él a műemlékekben, a múzeumok kincseiben és a könyveinkben, mint ez is. Évezredekkel ezelőtt élt királyokat, hozzátarto-

zóikat, papjaikat ismerhetünk meg ebben az albumban, olvashatunk róluk, a környezetükről, a módról, amelynek révén alkudtak a maguk halhatatlanságára, s ha a halált nem is, a teljes feledést elkerülték. Hitük szerint az örök életet keresők megújulásra szánt teste határozott védelmet igényelt. Biztonságáról rituálék, szövegek és seregyi egyéb fontos kellék gondoskodott. Erről is átfogó képet kapunk, amely bemutatja a főbb halotti szövegeket és az elhunytat kísérő sírmellékleteket is.

Amit itt látunk és olvasunk, szellemtörténetként és néprajzként is kiemelkedően izgalmas, ám sokkal több is annál. Megragadó azoknak is, akiket kevésbé érdekelnek ezek a tudományok. Ó-Egyiptom uralkodói és papjai királyi utat építettek a halhatatlanságba, s ehhez felhasználták a birodalom szellemi és materiális kincseinek legjavát. Ez tette a királyi sírokat kincseskamrákká, s szintűgy az ott felhalmozott alkotások révén kulturális és történelmi dokumentum gyűjteménnyé. A festmények, szobrok, faragások szépsége és gazdagsága egyszerre szolgált a sír lakója rangjának kifejezésére, valamint a halhatatlanság rítusára. Nekünk pedig ez a

mindezekről szóló album így káprázatos, bámulatosan gazdag képekönnyv, lebilincselően színes és izgalmas kultúrtörténet, és megkapó betekintés e régvolt civilizáció életébe.

Másfajta betekintésekkel is szolgál, s azok is igen érdekesek. Olvashatjuk: már a sírépítők is örök harcot vívtak a fosztogatókkal. A szerző azt is elmondja, hogy volt, hogy a papok üritették ki a Királyok Völgye sírjait, hogy az akkori uralkodóknak gyűjtsék össze az aranyat és más értékes anyagokat. Amint pedig az újkorban felébredt az érdeklődés Ó-Egyiptom öröksége iránt, nemcsak az újkori rablók, de a kutatók is hatalmas, gyakran helyrehozhatatlan károkat okoztak. Szívderítőek viszont a mai törekvések ennek a páratlan örökségnek a megmentésére. Akit pedig érdekelnek a kiemelkedő intellektuális teljesítmények, annak különleges csemegével szolgálnak a leírások arról, mi csoda rejtvényfejtés a modern egyiptológia.

*Osman Péter
a közgazdaságtudomány
kandidátusa*